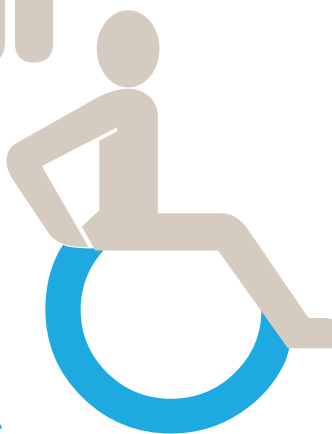
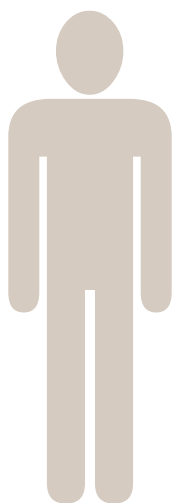
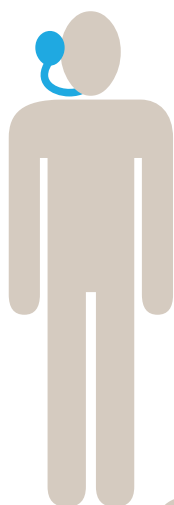
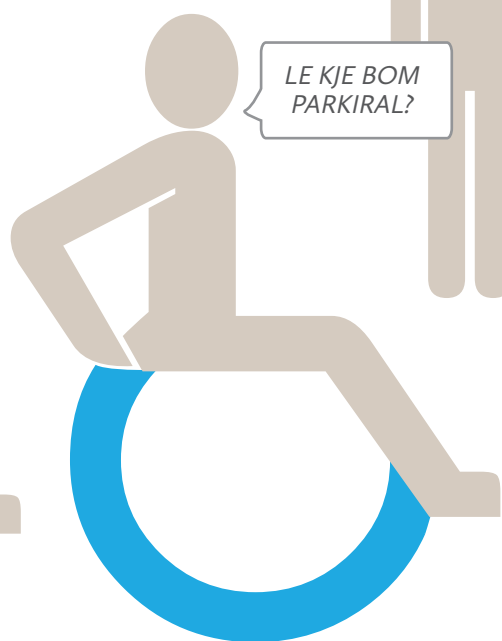

PRIROČNIK O DOSTOPNOSTI objektov v javni rabi

V TA OBJEKT PA LAHKO
VSTOPAMO VSI SKUPAJ.

LE KJE BOM
PARKIRAL?

Richard Sendi, Igor Bizjak, Nina Goršič, Boštjan Kerbler,
Sabina Mujkić, Biba Tominc

PRIROČNIK O DOSTOPNOSTI objektov v javni rabi

Richard Sendi, Igor Bizjak, Nina Goršič, Boštjan Kerbler, Sabina Mujkić, Biba Tominc
Priročnik o dostopnosti objektov v javni rabi

Založnik: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Za založnika: Breda Mihelič, direktorica

Zbirka: Urbani izziv – publikacije

Urednik zbirke: Boštjan Kerbler

Redakcija: Boštjan Kerbler

Zasnova naslovnice: Nina Goršič, Biba Tominc

Oblikovanje naslovnice: Demat, d. o. o.

Fotografije: Darja Demšar, Nastija Fijolič, Nina Goršič, Sabina Mujkić, Biba Tominc

Lektoriranje, oblikovanje, prelom in tisk: Demat, d. o. o.

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana, 2015

Prvi natis

© Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Vse pravice pridržane

V okviru določil zakona o avtorskih pravicah je to knjigo in njene dele brez pisnega dovoljenja založbe prepovedano fotokopirati, shranjevati v elektronski obliki, ponatiskovati, na druge načine reproducirati in predelovati, javno objavljati in distribuirati.

Priročnik je bil izdan v okviru projekta *Spodbujanje enakosti in preprečevanje diskriminacije invalidov (Zmoremo)*, ki se je financiral iz programa PROGRESS Evropske unije in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

CIP- Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

35.073.54-056.26:711.5(035)

PRIROČNIK o dostopnosti objektov v javni rabi / Richard Sendi ... [et al.]. - 1. natis. - Ljubljana : Urbanistični inštitut Republike Slovenije, 2015. - (Zbirka Urbani izziv : publikacije)

ISBN 978-961-6390-44-6

1. Sendi, Richard

282263808

Kazalo

O priročniku	4
Uvod	9
Predstavitve izbranih prostorov in opreme v objektih v javni rabi	15
Dostopna pot	16
Parkirno mesto	20
Glavni vhod	24
Stopnice	28
Dvigalo	32
Klančina	36
Dvižna ploščad	40
Informacijski pult	44
Sanitarni prostor	48
Razstavni prostor	52
Zahvala	56

O PRIROČNIKU

Priročnik, ki je pred vami, je rezultat dolgoletnega raziskovalnega dela sodelavcev Urbanističnega inštituta Republike Slovenije. Marija Vovk je bila prva, ki se je že v 80. letih prejšnjega stoletja ukvarjala z načrtovanjem prostora za funkcionalno ovirane ljudi. Leta 2000 je izdala priročnik z naslovom *Načrtovanje in prilagajanje grajenega okolja v korist funkcionalno oviranim ljudem*. Njeno delo na inštitutu z vso skrbnostjo in vnemo nadaljujemo in nadgrajujemo. Med letoma 2007 in 2009 smo izvedli projekt šestega okvirnega programa Evropske unije z naslovom *Gibanje brez ovir in enake življenjske možnosti za vse (LivingAll)*. Skupaj z Inštitutom Republike Slovenije za socialno varstvo smo med letoma 2008 in 2011 izvajali projekt z naslovom *Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir*, ki sta ga financirala Javna agencija Republike Slovenije za raziskovanje in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Leta 2012 smo delo nadaljevali s projektom Sklad za regionalni razvoj (ESSR) Evropske unije in Mestne občine Kranj. Naslov projekta je bil *Dostopnost kulturne dediščine in njenih vsebin za vse (Clear)*, leta 2013 pa smo v sodelovanju z založbo Beletrina uspešno končali tudi projekt *Razširimo obzorja kulturnega – Invalidi in pripadniki različnih narodov: spodbujevalci razvoja kulture*, ki ga je finančno podprl Evropski socialni sklad (ESF). Projekt, v okviru katerega sta bili sofinancirani priprava in izdaja tega priročnika, smo izvedli leta 2015. Gre za projekt z naslovom *Spodbujanje enakosti in preprečevanje diskriminacije invalidov (Zmoremo)*, financiran v okviru programa PROGRESS Evropske unije in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Večletno poglobljeno delo je obrodilo zelo razveseljive rezultate, ki so vidni in prepoznavni med strokovnjaki in tudi v širši javnosti. Med najpomembnejše spadajo: 1. metodologija in orodje za ocenjevanje dostopnosti objektov v javni rabi in zunanjih javnih prostorov ter 2. spletni vodnik o dostopnosti, ki vsebuje vse informacije o dostopnosti objektov in prostorov v Sloveniji, ki so bili s pomočjo omenjenega orodja popisani na terenu. Metodologijo in orodje za ocenjevanje dostopnosti smo razvili na podlagi veljavne zakonodaje, standardov in predpisov. Spletni vodnik pa smo zasnovali tako, da ga bomo v prihodnje lahko nadgrajevali in prilagajali, s čimer bo sčasoma dostopen vsem ne glede na obliko oviranosti.

Pri ocenjevanju dostopnosti smo se osredotočali predvsem na objekte v javni rabi. Pri tem smo izhajali iz strategije Dostopna Slovenija, ki je eden ključnih dokumentov, ki ureja področje dostopnosti za invalide v Sloveniji. V strategiji je namreč določeno, da morajo biti vsi objekti v javni rabi dostopni brez ovir. V priročniku so zato zbrani prostori in oprema za ocenjevanje dostopnosti v objektih v javni rabi, in sicer parkirno mesto, dostopna pot, glavni vhod, informacijski pult, stopnice, dvigalo, klančina, dvižna ploščad in sanitarni prostor. Med večjimi prostori, kot so športne, koncertne in izobraževalne dvorane, knjižnice, bazeni in podobno, smo za predstavitve izbrali razstavni prostor.

Marija Vovk, raziskovalka Urbanističnega inštituta Republike Slovenije, je bila prva, ki se ukvarjala z načrtovanjem prostora za invalide in druge funkcionalno ovirane ljudi.

Sodelavci Urbanističnega inštituta Republike Slovenije smo razvili inovativno metodologijo in orodje za ocenjevanje dostopnosti objektov v javni rabi in zunanjih javnih prostorov.

Strategija Dostopna Slovenija določa, da morajo biti vsi objekti v javni rabi dostopni brez ovir.

Predstavitve izbranih prostorov in opreme v objektih v javni rabi so v priročniku zasnovane tako, da obsegajo uvodne opise, zakonodajo in zakonodajne kriterije, ilustracije, ki ponazarjajo ustrezne rešitve, ter primere, pri katerih je označeno, kaj je ustrezno (zelena oznaka) in kaj ni (rdeča oznaka). Predstavitve so opremljene s številnimi fotografijami, ki nazorno kažejo, kako naj bi bili prostori in oprema urejeni, da bi omogočali neoviran dostop, in katere so najpogostejše ovire. Opisi dostopnosti so pripravljeni za gibalno in senzorno ovirane. Pri gibalno oviranih smo se osredotočili na tiste osebe, ki so na invalidskih vozičkih, pri senzorno oviranih pa na slepe in slabovidne ter gluhe in naglušne.

Zamisel za opisano predstavitev prostorov in opreme v objektih v javni rabi (in s tem za zasnovo tega priročnika) izhaja iz delovnih listov, ki smo jih uporabili kot pripomoček pri strokovnem izobraževanju v Slovenskem etnografskem muzeju junija 2014 v okviru projekta *Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam*. Z navedenimi izobraževalnimi pripomočki, ki smo jih pripravili Nina Goršič, Boštjan Kerbler in Biba Tominc s pomočjo izvirnih predlogov sodelavca Mateja Nikšiča, smo poskušali udeležencem izobraževanja čim bolj nazorno predstaviti dostopnost prostorov in opreme v objektih v javni rabi. Udeleženci so bili navdušeni, kar nas je spodbudilo k pripravi tega priročnika.

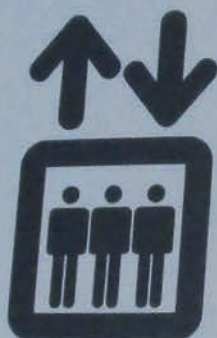
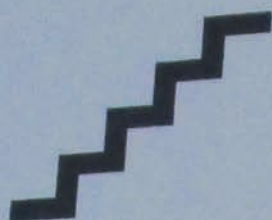
Zavedamo se, da v priročniku še zdaleč niso predstavljeni vsi prostori in oprema v objektih v javni rabi. Izbrali smo le tiste, ki smo jih z vidika dostopnosti do zdaj najpodrobneje preučili. V prihodnje zato načrtujemo, da bodo v vsaki dopolnjeni izdaji priročnika dodani novi prikazi dostopnosti, tudi taki, ki se navezujejo na zunanje javne prostore in površine. Kljub navedenemu priročnik že v sedanjem obsegu za izbrane primere zelo natančno prikazuje in opisuje dostopnost v objektih v javni rabi, v uvodnem delu pa vsebuje tudi popis vseh zakonov, standardov in predpisov, ki so bili veljavni v času izvedbe analiz dostopnosti. Zato je namenjen vsem, ki se ukvarjajo z načrtovanjem in oblikovanjem prostora in objektov (arhitektom, oblikovalcem, inženirjem, gradbenikom, proizvajalcem opreme in drugim), oblikovalcem politik in zakonodajalcem, upraviteljem objektov v javni rabi, osebjem, ki je zaposleno v objektih v javni rabi, ter uporabnikom. Z njim želimo osveščati o problematiki dostopnosti in ovirah, s katerimi se srečujejo invalidi, ter načinih, na katere lahko te ovire odpravimo.

Za konec naj še omenimo, da v priročniku uporabljamo besedo *invalid*. Zanj smo se odločili, ker zakonodaja in številni drugi dokumenti ta termin najpogosteje navajajo. Zavedamo pa se, da bi bilo bolje uporabljati termina oseba z invalidnostjo oziroma oseba z oviranostmi, ki sta vse pogostejše v rabi. Še ustreznjša bi bila raba besedne zveze funkcionalna ovirana oseba, saj je lahko vsakdo od nas v določenem življenjskem obdobju funkcionalno oviran. Med funkcionalno ovirane osebe namreč spadajo tudi nosečnice, starejši ljudje, majhni otroci, osebe z otroškimi vozički, prtljago ali nakupovalnimi vozički ter vse druge osebe, ki se zaradi različni vzrokov počasi ali težje gibljejo oziroma so trajno ali začasno poškodovane. Priročnik je zato pravzaprav namenjen vsakomur od nas. Če je torej prostor ustrezno oblikovan za invalide, je primeren tudi za vse druge. Upamo, da bo priročnik dosegel svoj namen in da bo z njegovo pomočjo prostor sčasoma res postal dostopen za vse.

Avtorji priročnika

V priročniku so predstavljeni prostori in oprema za ocenjevanje dostopnosti v objektih v javni rabi.

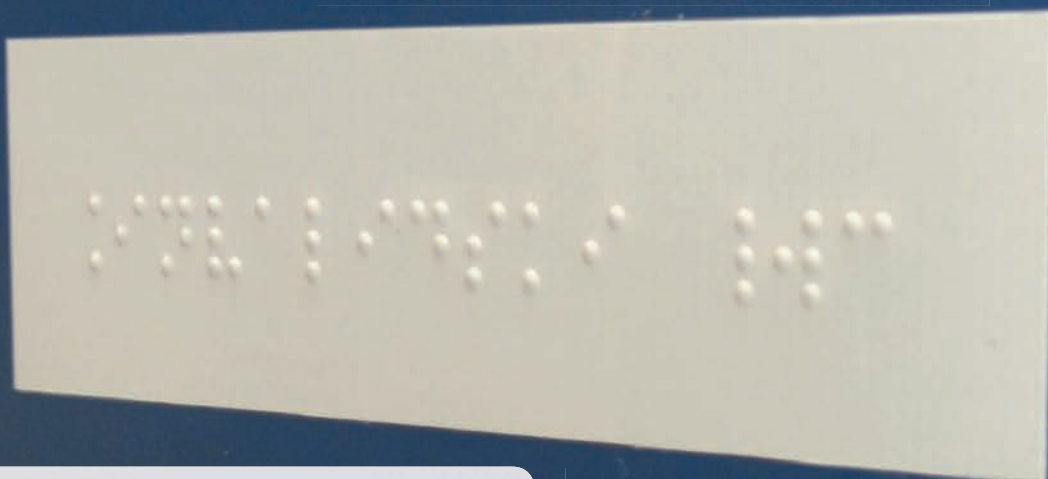
Priročnik je namenjen vsem, ki se ukvarjajo z načrtovanjem prostora in objektov, upraviteljem objektov v javni rabi, osebju, ki je zaposleno v objektih v javni rabi, invalidom in širši javnosti.

Prostor, ki je ustrezno oblikovan za invalide, je primeren za vse.

Vsakdo od nas je lahko v določenem življenjskem obdobju funkcionalno oviran.

Eno od splošnih načel *Mednarodne konvencije o pravicah invalidov* je zagotavljanje dostopnosti vsem.

Ovire grajenega okolja se nanašajo na arhitekturne in tehnološke ovire, ki jih delimo na ovire zunanjega prostora in ovire notranjega prostora.

UVOD

Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije je 650 milijonov ljudi na svetu invalidnih. Trendi pojavnosti invalidnosti so pri nas podobni kot drugod, in sicer ima v Sloveniji status invalida od 160.000 do 170.000 ljudi, kar je okoli 8,5 % slovenskega prebivalstva. To pomeni, da je vsak dvanajsti slovenski državljan invalid. Ta številka je še višja, če pogledamo širše in dodamo še vse tiste, ki sicer niso invalidi, vendar so v nekaterih primerih ali v nekem življenjskem obdobju znajdejo v položaju, v katerem so tako ali drugače funkcionalno ovirani. Ocenjuje se, da funkcionalno ovirani ljudje sestavljajo od 15 do 20 % dejavnega prebivalstva Evropske unije oziroma od 20 do 25 % vsega prebivalstva Evropske unije.

Zaradi vse večje številčne pojavnosti je vprašanje invalidnosti že nekaj časa priznано kot pomembno politično vprašanje v povezavi z zagotavljanjem univerzalnih človekovih pravic. Leta 2006 je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela *Mednarodno konvencijo o pravicah invalidov*. To je prvi pravno zavezujoč dokument Združenih narodov s področja invalidskega varstva. Namen konvencije je spodbujati, varovati in invalidom zagotavljati polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter spodbujati spoštovanje njihovega prirojenega dostojanstva. Eno od osmih splošnih načel konvencije je zagotavljanje **dostopnosti**. Ta namreč omogoča integracijo invalidov v družinsko, delovno in širše družbeno okolje. Dostopnost pa ni pomembna le z vidika vključevanja v družbo, temveč je tudi predpogoj za uveljavljanje političnih in državljskih pravic.

V okviru dostopnosti govorimo o dostopnosti grajenega okolja ter o dostopnosti informacij in komunikacij. S tega vidika pa ločimo tudi ovire, in sicer 1. ovire grajenega okolja ter 2. komunikacijske ovire in ovire pri dostopu do informacij.

1. Ovire grajenega okolja se nanašajo na arhitekturne in tehnološke ovire, ki jih delimo na (a) ovire zunanjega prostora in (b) ovire notranjega prostora:

(a) Ovire zunanjega prostora so:

- ovire na cestah, trgih in drugih javnih površinah (na primer cestni robniki, prometni otoki, prehodi za pešce, parkirni prostori, podhodi, nadhodi, načini premagovanja višinskih razlik, prestrmi nakloni, neustrezna uporaba materialov, neprehodnost, neurejene poti, preozki prehodi in podobno);
- ovire v javnem potniškem prometu (na primer vstop v vozilo in izstop iz njega, dostop do postajališč ali postaj, elementi cestne opreme – na primer zvočna prometna signalizacija in podobno).

(b) Ovire notranjega okolja preprečujejo dostop do objekta ali onemogočajo/otežujejo njegovo uporabo (na primer preozka vrata, pretežka vrata, stopnice, tla, na katerih drsi, ozki hodniki, neustrezno urejeni sanitarni prostori, neustrezno oblikovana oprema, kot so držala, ograja in podobno).

2. Komunikacijske ovire in ovire pri dostopu do informacij se nanašajo na neobstoje tolmачev, taktilnih informacij, indukcijskih zank, govornih najav, prikazovalnikov, podnapisov, prilagojenih spletnih strani in podobno. Največja težava komunikacijskih ovir izvira iz slabe ozaveščenosti širše javnosti o problematiki invalidnosti, zaradi česar so invalidi pogosto neustrezno obravnavani v družbi.

V Sloveniji so bili do zdaj sprejeti številni zakoni, predpisi in drugi nacionalni dokumenti, ki se nanašajo na pravice invalidov, tudi taki na zagotavljanje dostopnosti. Najpomembnejši so:

- Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) (Uradni list RS, št. 94/2010);
- Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (ZUNEO) (Uradni list RS, št. 93/2007);
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) (Uradni list RS, št. 21/2013);
- Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI-UPB2) (Uradni list RS, št. 16/2001);
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND) (Uradni list RS, št. 16/2008);
- Zakon o urejanju prostora (ZureP-1) (Uradni list RS, št. 110/2002);
- Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt) (Uradni list RS, št. 33/2007);
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov (ZGO-1C) (Uradni list RS, št. 108/2009);
- Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (ZUSZJ) (Uradni list RS, št. 96/2002);
- Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavbah (Uradni list RS, št. 97/2003);
- Odločba o razveljavitvi 4. člena iz pravilnika 97/2003 (Uradni list RS, št. 77/2009);
- Pravilnik o opremljenosti železniških postaj in postajališč (Uradni list RS, št. 72/2009, in
- Uradni list RS, št. 72/2010 – Spremembe in dopolnitve);
- Slovenski standard SIST ISO 21542:2012, Gradnja stavb – Dostopnost in uporabnost grajenega okolja (v času priprave priročnika dostopen le v angleškem jeziku);
- Strategija o dostopnosti Slovenije. Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide;
- Akcijski program za invalide 2014–2021.

Največja težava komunikacijskih ovir se nanaša na slabo ozaveščenost širše javnosti o problematiki invalidnosti.

Dolg seznam zakonov in predpisov, žal, še vedno ni pripomogel k učinkovitejšemu preprečevanju diskriminacije invalidov ter odpravi grajenih in komunikacijskih ovir ter ovir pri dostopu do informacij. Pri tem velja še posebej omeniti dve pomembni pomanjkljivosti trenutnega stanja, ki se nanašata na enega od ključnih zakonov na tem področju, to je zakon o graditvi objektov, ter na pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavbah. Navedeni zakon in pravilnik že določata regulativni okvir, vendar sta zastarela in nepopolna, v mnogih kriterijih precej nejasno napisana. Težave se zavedajo tudi zakonodajalci, zato so pri resornem ministrstvu v času priprave priročnika že začeli posodabljeni ta ključna dokumenta. Pri tem naj bi bil v pomoč tudi nov mednarodni standard (omenjeni SIST ISO 21542:2012), ki dobro podaja vse splošne in podrobne kriterije za snovanje, gradnjo in prenovno grajenega okolja, ki bo dostopno za vse ljudi. Ta standard opredeljuje tako fizični prostor in opremo kot tudi opremo za komunikacijo. Sicer pa ima nov standard določeno pomanjkljivost, ne opredeljuje namreč vseh specifičnih prostorov in elementov vseh objektov v javni rabi. Opredeljuje na primer kriterije za dvorane, avditorije, restavracije; medtem ko niso navedeni kriteriji za knjižnice, trgovine, muzeje, bazene, izobraževalne ustanove itd. Kljub tej pomanjkljivosti naj bi z upoštevanjem novega standarda pri načrtovanju in graditvi objektov pomembno prispevali k zagotavljanju večje dostopnosti objektov v javni rabi.

Uporabnost in dostopnost grajenega okolja, informacij in komunikacij pa ne bi smeli opredeljevati le življenja invalidov, ampak tudi življenje drugih ljudi, saj je, kot je bilo navedeno že v uvodu, funkcionalna oviranost veliko širši in pogostejši pojav v družbi kot invalidnost. Vse to bi moralo biti dovolj pomemben razlog, da bi morali začeti upoštevati raznolikost ljudi in nepotrebne ovire odpravljati na načine, ki koristijo vsem. To predvideva načelo tako imenovanega oblikovanja za vse, kot ga opredeljujejo v celinskem delu Evrope, vsevključujočega oblikovanja oziroma inkluzivnega oblikovanja, kot ga imenujejo v Veliki Britaniji oziroma univerzalnega oblikovanja, kot se to imenuje v Združenih državah Amerike. Gre za načelo, ki v splošnem predvideva, da se pri oblikovanju in načrtovanju prostora in opreme upoštevajo potrebe vseh ljudi oziroma da morajo načrtovalci in oblikovalci izhajati iz najšibkejšega člana v družbi. Gre za osnovna načela človekovih pravic o enakih možnostih ter priznanju vrednosti in dostojanstva vsakega posameznika.

Namen priročnika je torej prispevati k večji učinkovitosti pri izvajanju sprejete zakonodaje in vseh drugih zahtev za preprečevanje ovir, vendar ne le invalidov, ampak vseh funkcionalno oviranih ljudi. Vse to ni mogoče, če ovir ne prepoznamo ter če ne poznamo ustreznih rešitev in dobrih praks za njihovo premostitev. Prav to pa je vsebina priročnika, ki je pred vami.

A woman with long brown hair tied back, wearing glasses and a black sleeveless top, is seated in a black wheelchair on a paved plaza. The plaza is made of large, irregular, light-colored stone tiles, many of which are cracked and uneven. In the background, there is a modern building with large windows and a white facade. To the right, there are some outdoor tables and chairs. The sky is overcast.

Številni zakoni in predpisi za zdaj še niso pripomogli k učinkovitejšemu preprečevanju diskriminacije invalidov.

Pri oblikovanju in načrtovanju prostora in opreme bi morali upoštevati raznolikost ljudi in ovire odpravljati na načine, ki koristijo vsem.

**PREDSTAVITVE IZBRANIH PROSTOROV
IN OPREME
v objektih v javni rabi**

DOSTOPNA POT

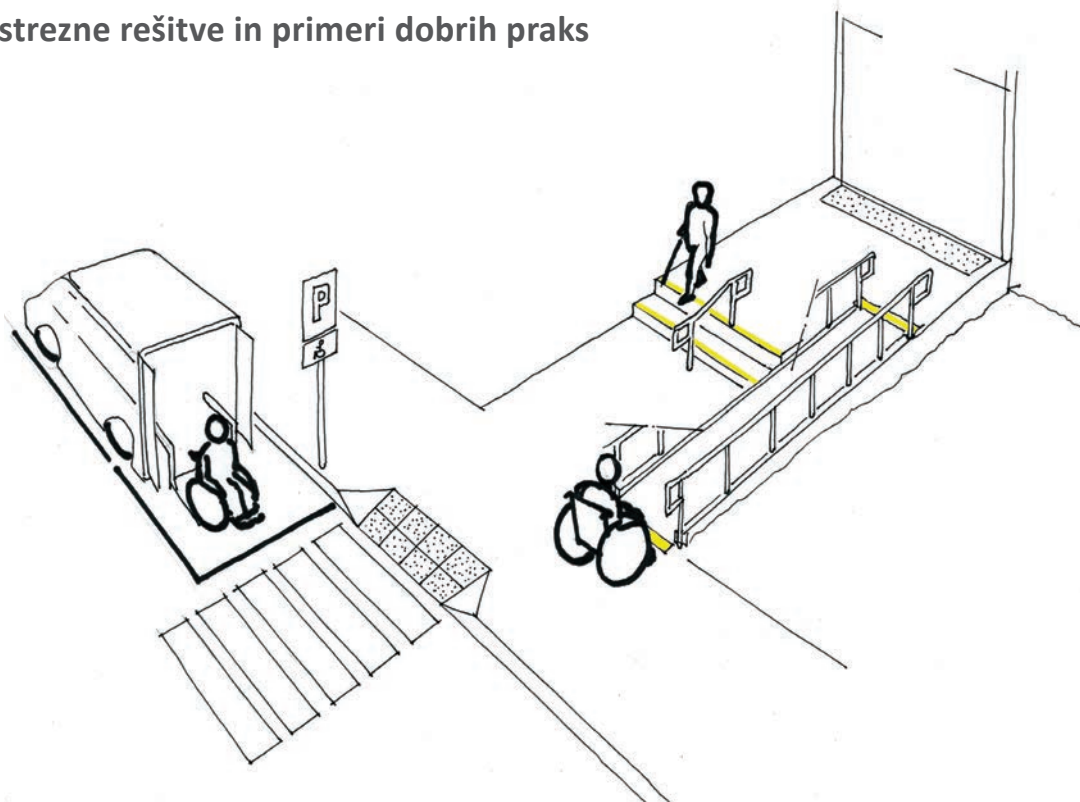
Zakonodajni kriteriji

Predpisani zakonodajni kriteriji za dostopno pot do objektov v javni rabi so:

- varen in neoviran dostop do objekta z vsake površine, ki pripada objektu, vključno s parkirišča;
- jasno označen položaj prehodov za pešce s spremembo v površini pločnika;
- poglobljen pločnik na raven cestišča na prehodu za pešce;
- poglobitev pločnika na prehodu za pešce, označena s kontrastno in taktilno oznako;
- zvočna signalizacija na semaforiziranem križišču;
- priporočena širina dostopne poti 1800 mm;
- utrjena in nedrseča dostopna pot;
- ustrezne talne taktilne oznake za orientacijo slepih in slabovidnih;
- kontrastne barve za lažje prepoznavanje prehodov, klančin, stopnic itd.;
- dobra osvetlitev dostopne poti;
- jasno označena dostopna pot z informacijskimi oznakami;
- ustrezna osvetlitev informacijskih oznak.

Poznamo različne načine izravnav višinskih razlik: s stopnicami, klančino ali dvizžno ploščadjo.

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Dostopna pot do javnega objekta mora biti ustrezno prilagojena za vse tipe invalidnosti. Biti mora jasno označena in ustrezno osvetljena, utrjena in nedrseča, brez ovir in nevarnih predmetov ter brez nivojskih razlik.

DOSTOPNA POT

1

- Prostorska umestitev parkirnih mest na nepreglednem križišču ne zagotavlja varne dostopne poti do objekta.
- Na prehodu za pešce je pločnik ustrezno poglobljen na raven cestišča.
- Poglobitev pločnika na prehodu za pešce ni kontrastno označena.
- Dostopna pot je utrjena in ni drseča.
- Širina dostopne poti je ustrezna.
- Na dostopni poti so višinske razlike, kot so stopnice in klančina.
- Stopnice in klančina niso jasno označene.
- Na poti ni informacijskih oznak o varnem in najhitrejšem mogočem dostopu do glavnega vhoda objekta.
- Dostopna pot je v smeri klančine za vstop v objekt tlakovana z granitnimi kockami, ki povzročajo tresljaje in ovirajo pri vožnji osebe na invalidskih vozičkih.
- Dostopna pot ni ustrezno označena s talnimi taktilnimi oznakami niti s kontrastnimi barvami.
- Na poti so nevarni predmeti (količki, reklamni panoji, drogovi itd.), ki niso poudarjeni z osvetlitvijo niti s kontrastnimi barvami.
- Površina rešetk je nivojsko izravnana s površino tal.
- Širina reže je ustrezna.

Mestna knjižnica Kranj, fotoarhiv UIRS, 2013

2

- Dostopna pot ne zagotavlja varnega in najhitrejšega mogočega dostopa do glavnega vhoda objekta s strani parkirnega mesta, rezerviranega za gibalno ovirane osebe, saj robnik pločnika ni ustrezno poglobljen na raven cestišča.
- Dostopna pot ni ustrezno označena s talnimi taktilnimi oznakami in kontrastnimi barvami.
- Dostopna pot je utrjena in ni drseča.

Mestna občina Nova Gorica, fotoarhiv UIRS, 2009

DOSTOPNA POT

3

Semaforizirano križišče med Langusovo in Jamovo ulico, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2015

- Na prehodu za pešce je pločnik ustrezno poglobljen na raven cestišča.
- Semaforizirano križišče je ustrezno označeno z zvočno signalizacijo.
- Semaforizirano križišče je ustrezno označeno s talnimi taktilnimi oznakami.
- Dostopna pot je utrjena in ni drseča.
- Širina dostopne poti je ustrezna in je del ureditve pločnika.

4

Razgledna ploščad Pungart, Kranj, fotoarhiv UIRS, 2013

- Dostopna pot do razgledne ploščadi ni utrjena.
- Dostop na železno perforirano pot ni varen zaradi ostrega robnika na neutrujenem peščenem nasutju.
- Železno perforirana pot je zelo drseča.
- Začetni del poti ni opremljen z ograjo, zato je nevarnost padca velika, v nadaljevanju poti pa visoka steklena ograja nima oprijemal.
- Kamnit zid ni opremljen z držali.
- Steklena tla razgledne ploščadi so zelo drseča.
- Dostopna pot do razgledne ploščadi ni ustrezno označena s talnimi taktilnimi oznakami niti s kontrastnimi barvami.

PARKIRNO MESTO

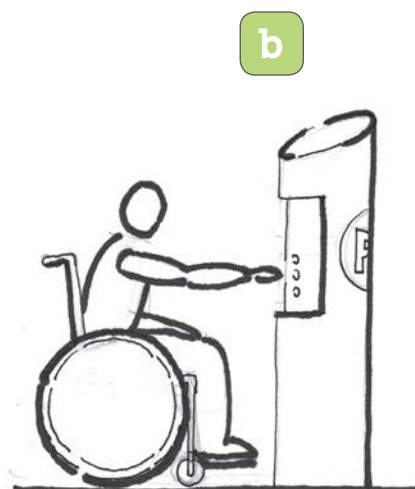
Zakonodajni kriteriji

Predpisani zakonodajni kriteriji za rezervirana parkirna mesta pri objektih v javni rabi so:

- ustrezno število rezerviranih parkirnih mest (5 % od vseh parkirnih mest oziroma najmanj eno parkirno mesto);
- rezervirana parkirna mesta v oddaljenosti do največ 50 metrov;
- urejen prostor za kratkotrajno ustavitev vozila blizu vhoda, če ni rezerviranega parkirnega mesta;
- velikost rezerviranega parkirnega mesta z širino najmanj 3900 mm in dolžino najmanj 5400 mm);
- urejena poglobitev robnika pločnika na raven cestišča;
- poglobitev s širino 1000 mm, ki je opremljena s talno taktilno in kontrastno oznako;
- dobra osvetlitev rezerviranega parkirnega mesta;
- označitev rezerviranega parkirnega mesta s talno oznako in vertikalnim znakom z mednarodnim grafičnim simbolom za invalide;
- parkirni avtomat z nadzorno ploščo na višini med 800 in 1100 mm, ki je ustrezno umeščen v prostor.

Ločimo tri vrste postavitve parkirnih mest: parkirna mesta ob cestišču, parkirna mesta na zunanjem javnem ali zasebnem parkirišču in parkirna mesta v garažni hiši. Pri parkirnih mestih ob cestišču je treba posebno pozornost nameniti temu, da se ne izstopa na cestišče oziroma da je se zagotovi varna in najkrajša pot do vhoda v objekt. Pri parkirnih mestih v garažni hiši je treba posebno pozornost nameniti dostopu iz garažne hiše do glavnega vhoda v objekt (stopnišče, dvigalo, vrata itd.)

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Rezervirana parkirna mesta so namenjena za gibalno ovirane osebe, zlasti za tiste, ki se gibljejo s pomočjo invalidskega vozička. Takšna parkirna mesta morajo biti zato širša kot običajna parkirna mesta, s čimer je omogočeno varno izkrcavanje in vkrcavanje oseb na invalidskih vozičkih. Biti morajo tudi brez nivojskih razlik, v ustrezni bližini vhoda v javni objekt ter ustrezno označena in osvetljena.

PARKIRNO MESTO

1

- Pred objektom je zagotovljeno parkirno mesto za gibalno ovirane.
- Parkirno mesto je ustrezno označeno s talno oznako in vertikalnim znakom.
- Parkirno mesto je v bližini vhoda.
- Parkirno mesto je brez nivojskih razlik.
- Označeno parkirno mesto ne ustreza zakonodajnim kriterijem za prilagojeno parkirno mesto za gibalno ovirane osebe (širina, dolžina in osvetlitev niso ustrezne).

Knjižnica Idrija, fotoarhiv UIRS, 2015

2

- Pred objektom je zagotovljeno parkirno mesto za gibalno ovirane.
- Parkirno mesto je ustrezno označeno s talno oznako in vertikalnim znakom.
- Označeno parkirno mesto ustreza zakonodajnim kriterijem za prilagojeno parkirno mesto za gibalno ovirane osebe (širina, dolžina in osvetlitev so ustrezne).
- Parkirno mesto vključuje tudi dodaten pas za varno in neovirano bočno izkrcavanje in vkrčevanje osebe na invalidskem vozičku.
- Parkirno mesto je dovolj blizu vhoda v objekt.
- Parkirno mesto je dobro osvetljeno.

Zdravstveni dom Bežigrad, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2015

PARKIRNO MESTO

3

Kino Šiška – Center urbane kulture, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2009

- Pred objektom so zagotovljena parkirno mesto za gibalno ovirane.
- Velikost parkirnih mest je ustrezna in vključuje tudi dodaten pas za varno in neovirano bočno izkrcavanje in vkrčavanje osebe na invalidskem vozičku.
- Parkirna mesta so brez nivojskih razlik.
- Parkirna mesta so ustrezno osvetljena z ulično razsvetljavo.
- Parkirna mesta so dovolj blizu vhodov objekt.
- Parkirna mesta niso označena z vertikalnim znakom.

4

Kino Šiška – Center urbane kulture, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2009

- Parkirni avtomat je postavljen na podestu, ki zaradi višinske razlike ni dostopen osebi na invalidskem vozičku.
- Armatura plošča je nameščena previsoko, zaradi česar oseba na invalidskem vozičku ne more doseči gumbov.
- Na parkirnem avtomatu ni navedeno, kako lahko oseba na invalidskem vozičku, ki ne more uporabiti parkirnega avtomata, poravnava parkirnino niti na koga se lahko obrne v zvezi s tem.

GLAVNI VHOD

Zakonodajni kriteriji

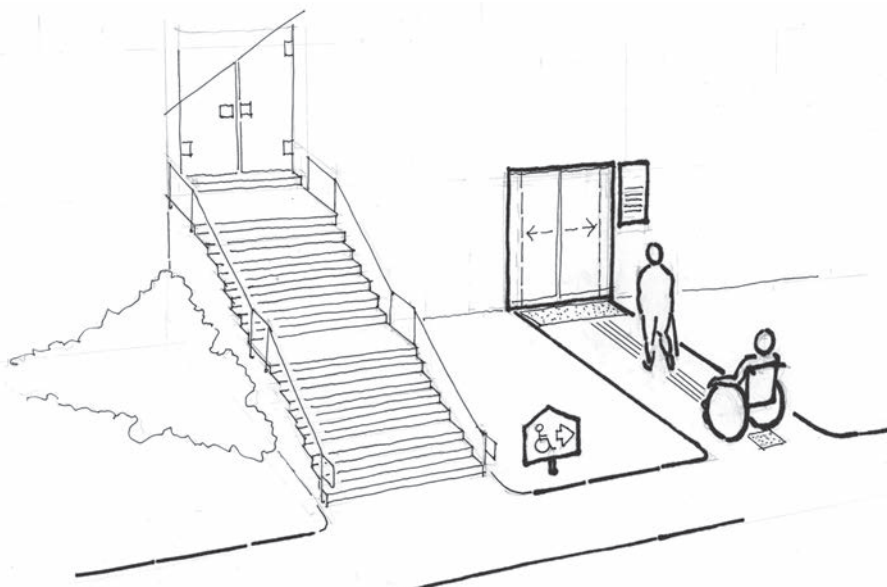
Predpisani zakonodajni kriteriji za glavni vhod v objekte v javni rabi so:

- glavni vhod, ki je brez ovir in je jasno prepoznaven oziroma dobro označen;
- stranski vhod v primeru nedostopnega glavnega vhoda, ki je dobro označen;
- dovolj velik prostor za manevriranje pred vhodom;
- ravna in ne drseča površina pred vhodom;
- označitev vhoda z informacijami (simboli) o fizični in komunikacijski dostopnosti notranjih prostorov;
- dobra osvetlitev vhoda;
- nadstrešek nad vhodom oziroma zamik vhoda v notranjost;
- izravnana tla oziroma prag, ki je nižji od 20 mm;
- predpražniki in obloge, izravnani z ravno tal;
- dovolj velik vetrolov s prehodom v osi ter minimalno širino 1800 mm in dolžino glede na tip vrat;
- priporočena avtomatska drsna vrata s priporočeno svetlo širino vrat 900 mm in ne manj kot 850 mm;
- vrata, ki so kontrastna s soslednjimi zidovi;
- opozorilni kontrastni barvni trakovi na steklenih vratih morajo biti nameščeni malo pod višino oči;
- kljuke morajo biti lahko oprijemljive, dosegljive in v kontrastu z vrati;
- najmanjša mogoča sila za odpiranje vrat pri potisnih vratih;
- vrata, ki se sama zapirajo in so opremljena z oprijemljivim navpičnim ročajem.

Pri vhodu ocenjujemo različne dejavnike: prostor pred vhodom, vetrolov, oznake, vrata itd.

Ločimo različne tipe vrat: avtomatska drsna, avtomatska samozapirajoča se, potisna, vrtljiva (odsvetovana) itd.

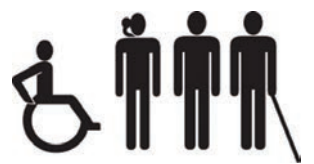
Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Glavni vhod mora biti ustrezno prilagojen za vse tipe invalidnosti. Biti mora brez ovir, jasno prepoznaven in dobro označen ter zavarovan z nadstreškom, pred njim pa mora biti dovolj prostora, da se lahko osebe na invalidskih vozičkih neovirano premikajo. Ustrezna mora biti tudi širina vrat, ki se morajo zlahka odpirati. Če glavni vhod ni dostopen, mora biti ustrezno prilagojen stranski vhod, pot do njega pa mora biti ustrezno označena in dostopna.

GLAVNI VHOD

1

- Glavni vhod je brez ovir.
- Glavni vhod ni jasno prepoznaven oziroma ni dobro označen.
- Pred vhodom je ravno in dovolj veliko območje za neoviran dostop in manevriranje.
- Površina tal pred vhodom je ravna in ni drseča.
- Vhod je zavarovan z nadstreškom, ki ščiti pred slabimi vremenskimi razmerami in lajša slabovidnim osebam prepoznavanje vhoda.
- Pri vhodu so avtomatska steklena drsna vrata, vendar pa je njihov čas odpiranja prekratek in ne omogoča varnega prehoda.
- Širina glavnega vhoda je ustrezna.
- Steklена drsna vrata niso v kontrastu s sosodnjim zidom oziroma niso označena s kontrastnimi trakovi v višini oči.
- Za slepe in slabovidne osebe je potrebna kontrastna in talna taktilna označitev vhodnih vrat, ki so najbližje informacijskemu pultu.
- Pri vhodu ni jasnih oznak o prilagojenosti notranjih prostorov za ranljive skupine (dvigalo, indukcijska zanka, talne taktilne oznake itd.).
- Steklена površina vrat je bleščeča.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

2

- Pred glavnim vhodom je dovolj prostora za manevriranje.
- Vhod je zavarovan z nadstreškom, ki ščiti pred slabimi vremenskimi razmerami in lajša slabovidnim osebam prepoznavanje vhoda.
- Vrata so v kontrastu s sosodnjimi zidovi.
- Širina glavnega vhoda je ustrezna.
- Površina pred vhodom ni ravna.
- Oznake na vratih niso ustrezne.
- Vhod ni označen s talno taktilno oznako.
- Steklена vrata niso ustrezno označena s kontrastnimi trakovi v višini oči.
- Ročaj na vratih ni prepoznaven.
- Ni jasno nakazano, ali se vrata povlečejo ali potisnejo.
- Steklена vrata so težka in za njihovo odpiranje je potrebna velika sila.
- Pri vhodu ni jasnih oznak o prilagojenosti notranjih prostorov za ranljive skupine (dvigalo, indukcijska zanka, talne taktilne oznake itd.).

Lutkovno gledališče Maribor, fotoarhiv UIRS, 2015

GLAVNI VHOD

3

Kino Šiška – Center urbane kulture, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2009

- Glavni vhod je brez ovir.
- Pred glavnim vhodom je dovolj prostora za manevriranje.
- Vhod ima samozapirajoča se vrata.
- Steklена vrata niso ustrezno označena s kontrastnimi trakovi v višini oči.
- Pri vходу ni jasnih oznak o prilagodjenosti notranjih prostorov za ranljive skupine (dvigalo, indukcijska zanka, talne taktilne oznake itd.).
- Vhod ima vetrolov ustrezne velikosti.
- Prehod skozi vetrolov je v isti osi.
- Širina vetrolova je glede na tip vrat ustrezna.
- Vrata imajo vodoravni ročaj približno 80 cm od tal, kar osebam na invalidskih vozičkih olajša odpiranje vrat.
- Predpražnik v vetrolovu je višinsko izravnán z ravnino tal.
- Vhod je dobro osvetljen.

4

Kinodvor – Mestni kino, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

- Vhod ni jasno označen niti prepoznaven.
- Pred glavnim vhodom je dovolj prostora za manevriranje.
- Barva vrat je v kontrastu s sosednjim zidom.
- Vhod nima nadstreška.
- Ob vходу niso nameščeni držaji.
- Vrata so lesena in zelo težka. Za odpiranje vrat je potrebna zelo velika sila.
- Pred vhodnimi vrati je nameščen reklamni pano, ki zaradi možnosti spotikanja lahko ovira osebe z okvaro vida.

STOPNICE

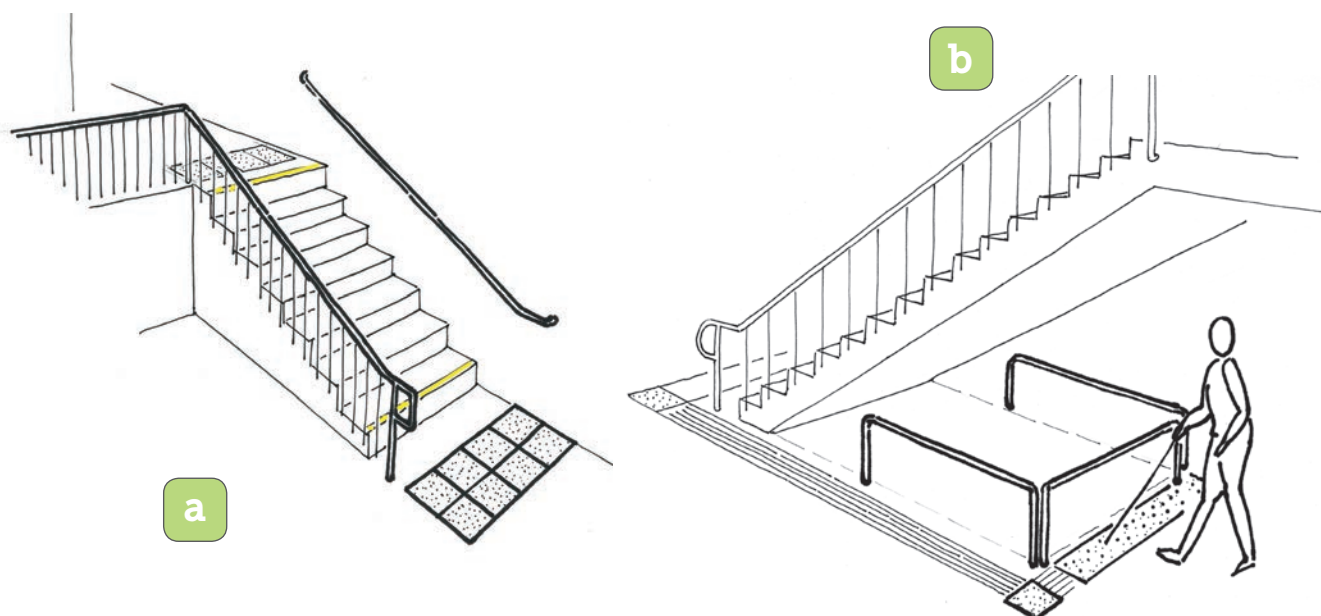
Zakonodajni kriteriji

Predpisani zakonodajni kriteriji za stopnišča v objektih v javni rabi so:

- priporočena ravna stopniščna rama;
- minimalna širina stopnic 1200 mm oziroma širina med držaloma 1000 mm;
- stopnice imajo po vsem stopnišču enako višino in globino;
- višina stopnice je največ 150 mm in globina nastopne ploskve najmanj 300 mm;
- stopnice brez previsnih nastopnih ploskev;
- če se pojavi previs nastopne ploskve, ta ne sme znašati več kot 25 mm;
- stopnice s polnim čelom, da je nevarnost spotikanja čim manjša;
- niz stopnic s priporočenimi največ 16 posameznimi stopnicami;
- podesti z globino najmanj 1500 mm in brez kakršnih koli ovir;
- svetla višina stopnišča znaša najmanj 2100 mm, vse nižje točke se zavarujejo z ograjo ali kakšnim drugim elementom za zaščito pred trkom;
- neprekinjena ograja;
- držalo (na ograji ali na zidu) na obeh straneh stopnic na višini med 850 in 1000 mm;
- držalo, ki sega 300 mm čez zgornjo in spodnjo stopnico;
- dodatna sredinska stopniščna ograja, če je širina stopnic večja od 2700 mm;
- stopnice s kontrastnimi oznakami na prvi in zadnji stopnici in kontrastno označenimi podesti;
- stopnice na prostem, označene s talnimi taktilnimi oznakami pred prvo stopnico in za zadnjo stopnico oziroma podestom;
- dobro osvetljeno stopnišče (vrh in vznožje stopnic najmanj 200 luksov, vmesni del 150 luksov).

Poznamo različne tipe stopnišč: stopnice z ravno stopniščno ramo, spiralne stopnice, krožne stopnice itd. Spiralne in krožne stopnice niso priporočljive.

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Stopnišče mora imeti ravno ramo, biti opremljeno z ustrezno ograjo ter ustrezno označeno in osvetljeno. Ustrezna mora biti tudi višina, širina in globina stopnic. Priporočljivo je, da stopnice nimajo previsnih ploskev niti praznega čela.

STOPNICE

1

- Stopnišče ni jasno označeno niti ni prepoznavno iz smeri glavnega vhoda.
- Začetni del stopnišča ni dovolj dobro osvetljen.
- Prostor pred stopnicami ni dovolj prostoren.
- Stopnišče ni opremljeno z držali na obeh straneh.
- Stopnišče je opremljeno s sredinsko ograjo na ustrezni višini.
- Sredinska ograja ustrezno sega čez zgornjo in spodnjo stopnico in nudi varno oporo.
- Prosti robovi prvih stopnic niso zaščiteni z ograjo niti kontrastno označeni, zato je nevarnost padca velika.
- Robovi prve in zadnje stopnice ter podesti niso označeni s kontrastnim trakom, ki zagotavlja varno hojo in lažjo orientacijo.
- Steklена stena ob robu stopnic ni označena s kontrastnimi oznakami, zato obstaja nevarnost naleta.
- Posamezna stopnica je dovolj široka in nastopna ploskev dovolj globoka.
- Višina posamezne stopnice ni ustrezna, saj je zelo visoka.
- Stopnice imajo čelo in so brez previsnih nastopnih ploskev, zato je nevarnost spotikanja majhna.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

2

- Stopnišče ima ravno stopniščno ramo.
- Razsvetljava stopnišča ni ustrezna.
- Robovi prve in zadnje stopnice in podesti niso označeni s kontrastnim trakom, ki zagotavlja varno hojo in lažjo orientacijo.
- Problematična je izbira bleščeče in nelogične ponovitve razsvetljave posameznih stopnic.
- Stopnice imajo čelo in so brez previsnih nastopnih ploskev, zato je nevarnost spotikanja majhna.
- Stopnišče je na levi strani opremljeno z neprekinjenim držalom, na desni strani pa s stekleno ograjo.
- Višina držal na obeh straneh stopnišča je previsoka.
- Neprekinjeno držalo na levi strani stopnišča je lahko oprijemljivo.
- Držalo steklene ograje na desni strani stopnišča je težko oprijemljivo.
- Stopnišče je na drugi strani opremljeno z neprekinjeno ograjo v kombinaciji s steklom.
- Višina držala ograje je previsoka.
- Držali na obeh straneh stopnišča ne segata čez zgornjo in spodnjo stopnico, zato ne nudita varne opore.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

STOPNICE

3

Kino Šiška – Center urbane kulture, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2009

Kino Šiška je zaščiten objekt kulturne dediščine lokalnega pomena. Pri objektih kulturne dediščine je treba vse posege zaradi varstva kulturne dediščine izvesti tako, da v objekte ne posegajo na način, ki bi spreminjal izvirne arhitekturne načrte, materiale, oblikovanje in druge značilnosti objekta.

- Stopnišče je jasno vidno in prepoznavno.
- Stopnišče ima okroglo stopniščno ramo, stopnice pa zaradi spreminjajoče nastopne ploskve ne zagotavljajo varne hoje.
- Posamezna stopnica je dovolj široka in nastopna ploskev dovolj globoka.
- Višina posameznih stopnic in globina nastopnih ploskev je po vsem stopnišču enaka.
- Stopnice nimajo čela, zato je nevarnost spotikanja velika.
- Robovi prve in zadnje stopnice in podesti niso označeni s kontrastnim trakom, ki zagotavlja varno hojo in lažjo orientacijo.
- Višina ograje je ustrezna.
- Odprtine v ograji niso ustrezne, so preširoke in zato nevarne.
- Držalo ograje je lahko oprijemljivo.
- Stopnišče je ustrezno osvetljeno.

4

Gračina, Radovljica, fotoarhiv UIRS, 2015

Gračina v Radovljici je zaščiten objekt kulturne dediščine lokalnega pomena. Pri objektih kulturne dediščine je treba vse posege zaradi varstva kulturne dediščine izvesti tako, da v objekt ne posegajo na način, ki bi spreminjal izvirne arhitekturne načrte, materiale, oblikovanje in druge značilnosti objekta.

- Stopnišče je jasno vidno in prepoznavno.
- Kamnito stopnišče je zelo drseče.
- Širina stopnic je ustrezna.
- Kamnita ograja, ki je arhitekturni detajl, je težko oprijemljiva.
- Prve stopnice niso opremljene z ograjo.
- Višina posamezne stopnice ni ustrezna niti ni enaka po vsem stopnišču.
- Stopnice imajo čelo in so brez nastopnih previsnih ploskev, zato je nevarnost spotikanja majhna.
- Robovi prve in zadnje stopnice in podesti niso označeni s kontrastnim trakom, ki zagotavlja varno hojo in lažjo orientacijo.
- Stopnišče je ustrezno osvetljeno.

DVIGALO

Zakonodajni kriteriji

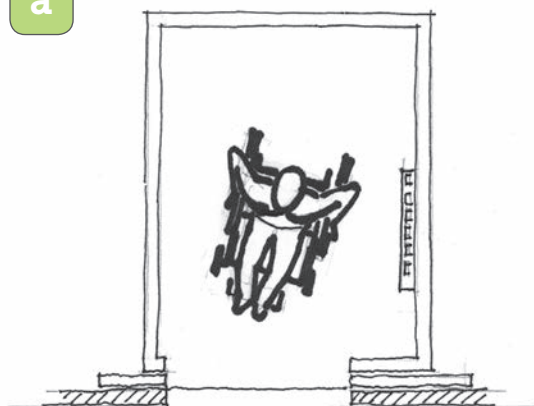
Predpisani zakonodajni kriteriji za dvigala v objektih v javni rabi so:

- dvigalo je z glavnega vhoda dobro vidno oziroma je jasno označeno;
- dovolj velik prostor za manevriranje pred dvigalom;
- minimalna velikost kabine 1100 x 1400 mm, če je v stavbi vgrajeno le eno dvigalo;
- minimalna velikost vsaj ene kabine 1100 x 2100 mm, če sta v stavbi, višji od 8 nadstropij, vgrajeni najmanj dve dvigali;
- priporočena svetla širina vhoda v kabino dvigala je 900 mm in ne sme biti manjša od 800 mm;
- drsna vrata zagotavljajo dovolj dolg čas odpiranja vrat za varen in nemoten prehod;
- vrata dvigala v kontrastu s sosednjimi zidovi;
- izravnana višina tal pred dvigalom in v njem;
- nedrseča tla kabine;
- vodoravno držalo v kabini na višini med 800 in 950 mm, ki je postavljeno na stranici z nadzorno ploščo;
- nadzorna plošča oziroma stikalo pred dvigalom in v njem v pasu na višini od 900 do 1200 mm;
- nadzorna plošča, opremljena z zvočnimi najavami nadstropij;
- gumbi na nadzorni plošči morajo biti dovolj veliki, v kontrastu z ozadjem ter opremljeni s številkami in reliefnimi simboli, da omogočajo branje s tipom (priporočena tudi Braillova pisava);
- alarmna naprava za dvosmerno sporazumevanje, povezana z varnostnim osebjem;
- enakomerna in nebleščeča osvetlitev kabine (100 luksov).

Obstajajo kabine dvigala, ki imajo ista vrata za vstop in izstop, ter kabine z ločenimi vrati za vstop in izstop (pri teh so lahko vrata postavljena na vzporednih stranicah kabine, lahko pa so na sosednjih stranicah kabine).

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

a

b

ThyssenKrupp dvigala ThyssenKrupp

Gmajna 10, SI-1236 Trzin, Slovenija
www.thyssenkrupp.si

Dežurna služba: +386 1 530 58 50

Med naravo in kulturo
Between Nature and Culture
***** >>>

Jaz, mi in drugi : podobe mojega sveta
I, We and Others: Images of my World
***** >>>

Dvigalo mora biti ustrezno prilagojeno za vse tipe invalidnosti. Biti mora dobro vidno, pot do njega pa dostopna in ustrezno označena. Vrata v kabino dvigala morajo biti ustrezno prepoznavna in ustrezne širine, ustrezno dolg mora biti tudi njihov odpiralni oziroma zapiralni čas. Kabina dvigala mora biti ustrezne velikosti za premikanje z invalidskim vozičkom, dobro osvetljena in ustrezno opremljena z oprijemali, njena talna površina pa nedrseča. Ustrezno oblikovana in nameščena mora biti tudi nadzorna plošča, ki mora omogočati ustrezno posredovanje in izmenjavo informacij.

DVIGALO

1

- Dvigalo je dobro prepoznavno iz smeri glavnega vhoda.
- Smer vstopa v dvigalo je jasno označena s pomočjo talnih puščic.
- Vrata dvigala so slabo prepoznana s sosednjim zidom.
- Pred dvigalom je dovolj velik prostor za manevriranje.
- Nadzorna plošča pred dvigalom je na ustrezni višini.
- Nadzorna plošča pred dvigalom ni opremljena z zvočno najavo.
- Gumb na nadzorni plošči ni v kontrastu z ozadjem.
- Gumbi za klic dvigala na nadzorni plošči so obrobljeni z osvetlitvijo.
- Dvigalo ima drsna vrata.
- Čas odpiranja je dovolj dolg, da omogoča varen in nemoten prehod.
- Širina vrat je ustrezna.
- Višina tal je izravnana z višino podesta dvigala.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

2

- Zaradi kulturne dediščine objekta je umestitev dvigala v atriju ustrezna in zelo dobrodošla.
- Informacija o obstoju in lokaciji dvigala ni ustrezno podana.
- Dostopna pot do dvigala ni ustrezno označena.
- Pred dvigalom je dovolj velik prostor za manevriranje.
- Velikost kabine je ustrezna in nudi dovolj prostora za manevriranje z invalidskim vozičkom.
- Razsvetljava kabine je ustrezna in ne povzroča bleščanja.
- Tla kabine niso drseča.

Graščina, Radovljica, fotoarhiv UIRS, 2015

DVIGALO

3

Mestna knjižnica Kranj, fotoarhiv UIRS, 2009

- Pred dvigalom je dovolj velik prostor za manevriranje.
- Vrata dvigala niso v kontrastu s sosednjimi zidovi.
- Nadzorna plošča pred dvigalom je na ustrezni višini.
- Nadzorna plošča pred dvigalom ni opremljena z zvočno najavo.
- Gumbi na nadzorni plošči niso v kontrastu z ozadjem.
- Velikost kabine je ustrezna in nudi dovolj prostora za manevriranje z invalidskim vozičkom.
- Dvigalo ima drsna vrata.
- Čas odpiranja je dovolj dolg, da omogoča varen in nemoten prehod.
- Širina vrat je ustrezna.
- Višina držaja v dvigalu je ustrezna in se nahaja na stranici, na kateri je nadzorna plošča.
- Višina notranje nadzorne plošče je ustrezna.
- Razsvetljava kabine je ustrezna in ne povzroča blešča.
- Višina tal je izravnana z višino tal dvigala.
- Tla kabine niso drseča.

4

EDA, Center za socialno delo Nova Gorica, fotoarhiv UIRS, 2015

- Nadzorna plošča v dvigalu ni opremljena z zvočno najavo, ki bi slepim in slabovidnim omogočala samostojno uporabo dvigala.
- Višina nadzorne plošče v dvigalu je ustrezna in omogoča osebam na invalidskem vozičku samostojno uporabo dvigala.
- Nagib nadzorne plošče ni ustrezen.
- Gumbi na nadzorni plošči so ustrezno veliki.
- Številke in simboli gumbov so zapisani reliefno in v Braillovi pisavi.
- Barva gumbov na nadzorni plošči ni v kontrastu z ozadjem.
- Informacije o klicu na pomoč niso nameščene na ustrezni višini.
- Informacije o klicu na pomoč niso izpisane v povečanem tisku niti v Braillovi pisavi.
- Videosporazumevanje in sms-sporazumevanje, ki bi gluhih in naglušnim osebam omogočilo ustrezno sporazumevanje pri klicu na pomoč, nista zagotovljena.

KLANČINA

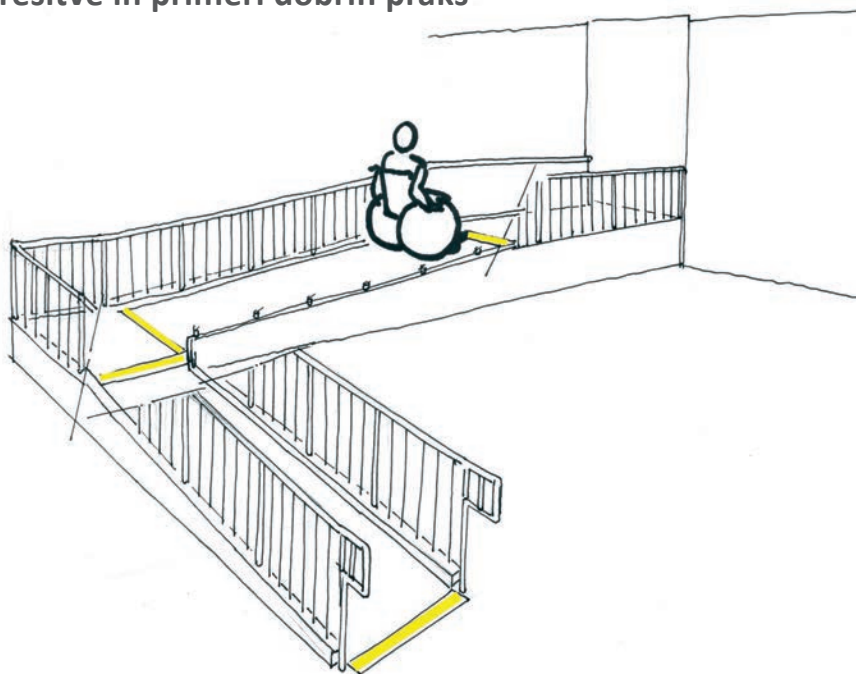
Zakonodajni kriteriji

Predpisani zakonodajni kriteriji za klančine v objektih v javni rabi so:

- dobra označenost oziroma prepoznavnost klančine v prostoru;
- klančina s širino najmanj 1200 mm, med oprijemali mora biti najmanj 1000 mm;
- dovolj velik in raven manevrski prostor na začetku in koncu klančine, ki ni manjši od 1500 mm;
- zagotovljena večja pogostnost vmesnih podestov z daljšanjem in večanjem naklona;
- podesti z globino najmanj 1500 mm;
- ustrezen naklon klančine glede na njeno dolžino, maksimalen priporočen naklon je 8,3 % oziroma 1 : 12;
- utrjena, ravna in nedrseča klančina;
- robniki na obeh zunanjih straneh klančine so visoki 150 mm in preprečujejo zdrs vozička s klančine;
- opremljenost klančine z obojestranskim držalom, če je dolžina klančine večja od 800 mm (priporočeno tudi pri krajših klančinah);
- kontrastne barve robnikov in podestov klančine;
- ustrezna osvetljenost klančine.

Poznamo grajene in premične klančine.

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Klančina je pomembna predvsem za gibalno ovirane osebe ter tudi za slepe in slabovidne. Biti mora ustrezno široka, njena dolžina in naklon pa morata biti v ustrezni soodvisnosti. Njeni zunanji deli morajo biti ustrezno zavarovani z robniki ter imeti ustrezno in pravilno nameščeno ograjo oziroma oprijemala za roke. Talna površina klančine mora biti ravna, nedrseča in utrjena ter ustrezno označena in osvetljena.

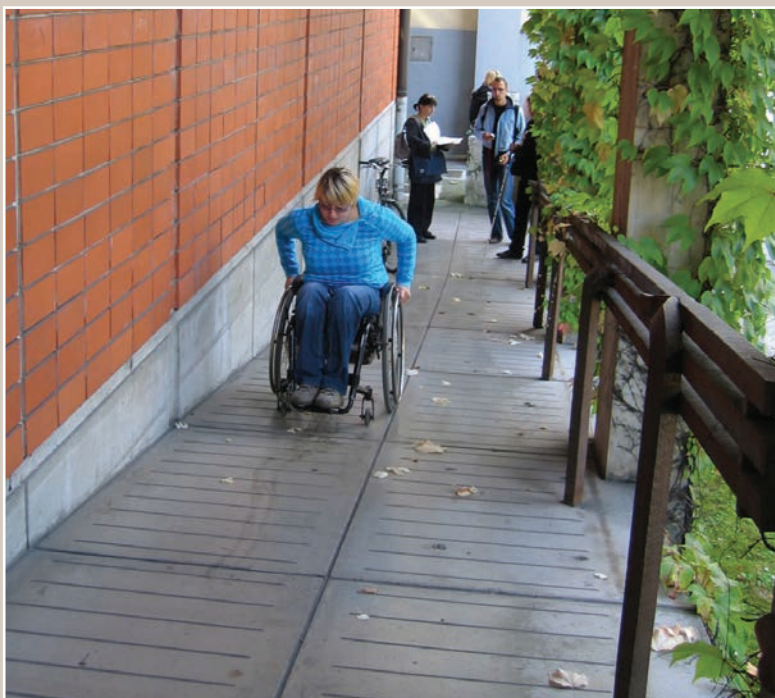

KLANČINA

1

- Klančina je primerne širine.
- Klančina je ravna, utrjena in nedrseča.
- Naklon klančine je 8-odstoten, zato je primeren.
- Klančina je predolga in nima vmesnega podesta, zato ni primerna za gibalno ovirane. Klančina, ki je daljša od 6 m, mora imeti vmes najmanj 1,5 m dolg podest.
- Zunanji deli klančine niso zavarovani z robniki, ki bi preprečevali morebiten zdrs vozička s klančine.
- Klančina nima ustrezne ograje niti oprijemal za roke. Ograja ni primerna za oprijemanje, saj je večkrat prekinjena.

Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2009

2

- Nagib klančine je ustrezen.
- Klančina je ravna, utrjena in nedrseča.
- Širina klančine je 85 cm in ni ustrezna.
- Površina pred klančino ni ravna in ni primerna za vožnjo za osebe na invalidskih vozičkih.
- Zunanji deli klančine niso zavarovani z robniki, ki bi preprečevali morebiten zdrs vozička s klančine.
- Klančina je ustrezno osvetljena.

Športna hiša Ilirija – ŠUS Eurofitness, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2015

KLANČINA

3

Kulturni center Janeza Trdine, Novo mesto, fotoarhiv UIRS, 2015

- Klančina je ustrezne širine.
- Dolžina klančine je ustrezna.
- Nagib klančine je ustrezen.
- Zunanji deli klančine niso zavarovani z robniki, ki bi preprečevali morebiten zdrs vozička s klančine.
- Klančina nima ustrezne ograje niti oprijemal za roke.
- Barva klančine ni kontrastna.
- Klančina je ustrezno osvetljena.

4

Upravna enota Kranj, fotoarhiv UIRS, 2009

- Klančina, ki vodi do stranskega vhoda v objekt, je hkrati dovozna pot.
- Klančina je predolga, zato je gibalno ovirane osebe ne morejo uporabljati samostojno.
- Nagib klančine je prestrm.
- Podlaga klančine je iz granitnih kock, ki niso primerne za vožnjo za osebe na invalidskih vozičkih.
- Dostopna pot je tudi dovozna pot, kar pomeni nevarnost za osebe na invalidskih vozičkih.

DVIŽNA PLOŠČAD

Zakonodajni kriteriji

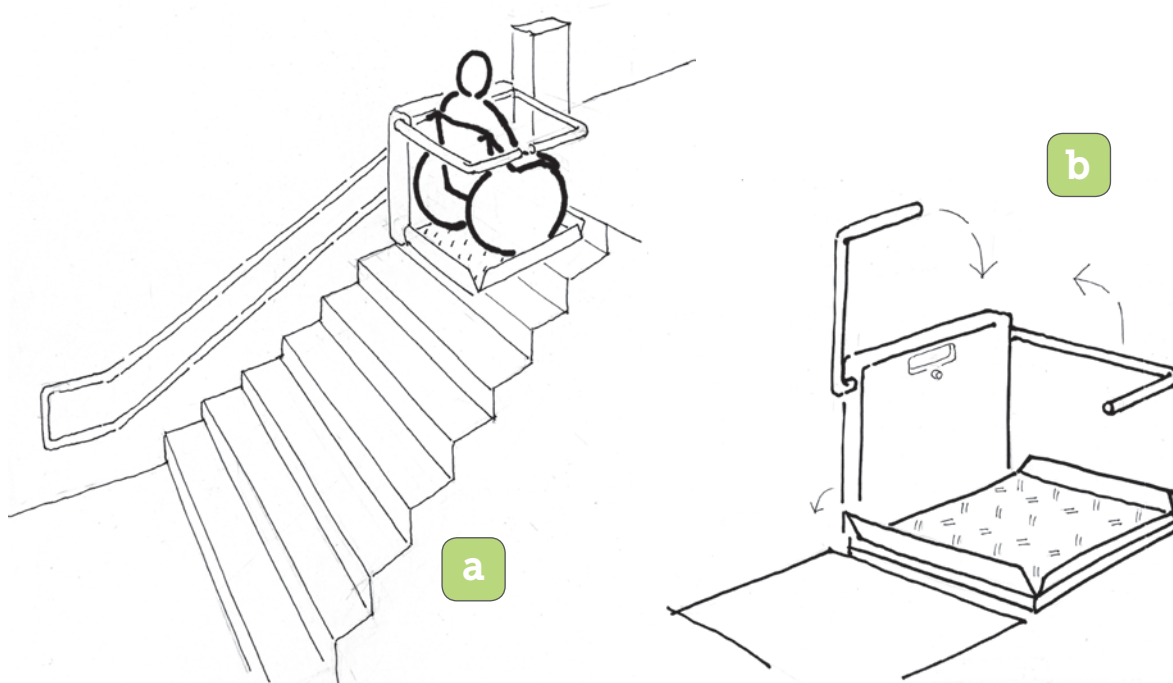
Predpisani zakonodajni kriteriji za dvizne ploščadi v objektih v javni rabi so:

- ustrezna prostorska umestitev dvizne ploščadi ob ali na stopnišče, če za premagovanje nivojskih razlik ni mogoče postaviti klančine ali dvigala;
- dovolj velik prostor za manevriranje pred dostopom na dvizno ploščad oziroma sestopom z nje;
- ustrezna osvetljenost dvizne ploščadi in stopnišča;
- dobra prepoznavnost oziroma dobra označitev dvizne ploščadi;
- jasna in preprosta navodila za uporabo dvizne ploščadi skupaj z informacijami o asistenci;
- ustrezna višina zvonca za klic asistence pri uporabi dvizne ploščadi;
- minimalna velikost ploščadi 1100 mm x 1400 mm za varno uporabo z ročnim in motoriziranim invalidskim vozičkom;
- ustrezna nosilnost dvizne ploščadi za varno uporabo z ročnim in motoriziranim invalidskim vozičkom in spremstvom;
- preprosta uporaba dvizne ploščadi in stikal za njeno upravljanje;
- ustrezna osvetljenost dvizne ploščadi in stopnišča.

Ločimo dva tipa dviznih ploščadi: vertikalne in stopniščne dvizne ploščadi.

Obstajajo nižje odprte vertikalne ploščadi za premoščanje nekaj stopnic, in visoke zaprte dvizne ploščadi, ki nadomeščajo dvigalo.

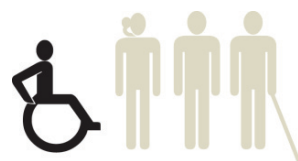
Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Dvižna ploščad je namenjena gibalno oviranim osebam za premagovanje nivojskih razlik. Pot do nje mora biti jasno označena, dostopna in osvetljena. Biti mora ustrezno nameščena in ustreznih dimenzij, imeti mora ustrezno nosilnost, prostor za dostopanje nanjo oziroma sstopanje z nje pa mora biti ustrezne velikosti za premikanje z invalidskim vozičkom in prav tako ustrezno osvetljen. Uporaba dvižne ploščadi mora biti preprosta, ustrezno nameščena pa mora biti tudi naprava za asistenco.

DVIŽNA PLOŠČAD

1

- Stopnišče v vhodni avli je opremljeno z dvizno ploščadjo, ki omogoča dostop do prvega nadstropja, v katerem je nekaj predavalnic.
- Osebi na invalidskem vozičku ni omogočena samostojna uporaba – potrebna je asistenca odgovorne osebe v objektu.
- Dvizna ploščad je tik ob informacijskem pultu, kjer je na voljo tudi asistenca.
- Dvizna ploščad je ustrezno označena in prepoznavna.
- Velikost dvizne ploščadi je ustrezna.
- Robovi ploščadi so ustrezno zavarovani proti zdrsu.
- Dvizna ploščad in stopnišče sta ustrezno osvetljena.

Filozofska fakulteta, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2015

2

- Stopnišče v vhodni avli je opremljeno z dvizno ploščadjo, ki omogoča dostop do sprejemnih pisarn za občane.
- Osebi na invalidskem vozičku ni omogočena samostojna uporaba – potrebna je asistenca odgovorne osebe v objektu.
- Informacijski pult z asistenco je težko prepoznaven in nivojsko ločen s stopnicami.
- Ob dvizni ploščadi je stikalo za klic za asistenco.
- Višina stikala ni ustrezna.
- Dvizna ploščad je ustrezno označena in prepoznavna.
- Velikost dvizne ploščadi je ustrezna.
- Pri uporabi dvizne ploščadi stopnic ni mogoče uporabljati.

Upravna enota Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2009

DVIŽNA PLOŠČAD

3

Notranjski pokrajinski muzej, Muzej Krasa, Postojna, fotoarhiv UIRS, 2015

- Stopnišče v vhodni avli je opremljeno z dvizno ploščadjo, ki omogoča dostop tudi do dvigala za prost dostop do vseh razstavnih prostorov v muzeju.
- Osebi na invalidskem vozičku ni omogočena samostojna uporaba – potrebna je asistenca odgovorne osebe v objektu.
- Informacijski pult z asistenco je težko prepoznaven in nivojsko ločen stopnicami.
- Pri glavnem vhodu ni dostopnega domofona za klic za asistenco.
- Dvizna ploščad je ustrezno označena in prepoznavna.
- Velikost dvizne ploščadi je ustrezna.
- Dvizna ploščad in stopnišče sta ustrezno osvetljena.

4

Kinodvor – Mestni kino, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

- Stopnišče v vhodni avli je opremljeno z dvizno ploščadjo, ki omogoča dostop do kinodvorane in sanitarij.
- Dvizna ploščad je ustrezno prepoznavna.
- Dvizna ploščad ni v bližini informacijskega pulta.
- Ob dvizni ploščadi ni stikala za klic za asistenco.
- Dvizna ploščad ni opremljena z informacijami o njenem delovanju.
- Velikost dvizne ploščadi ni ustrezna.
- Zaradi omejene nosilnosti dvizna ploščad ne omogoča dviga električnih invalidskih vozičkov.
- Strmi in nelogični dovozi na dvizno ploščad ne zagotavljajo osebam na invalidskem vozičku samostojnega manevriranja.
- Dvizna ploščad in stopnišče sta ustrezno osvetljena.

INFORMACIJSKI PULT

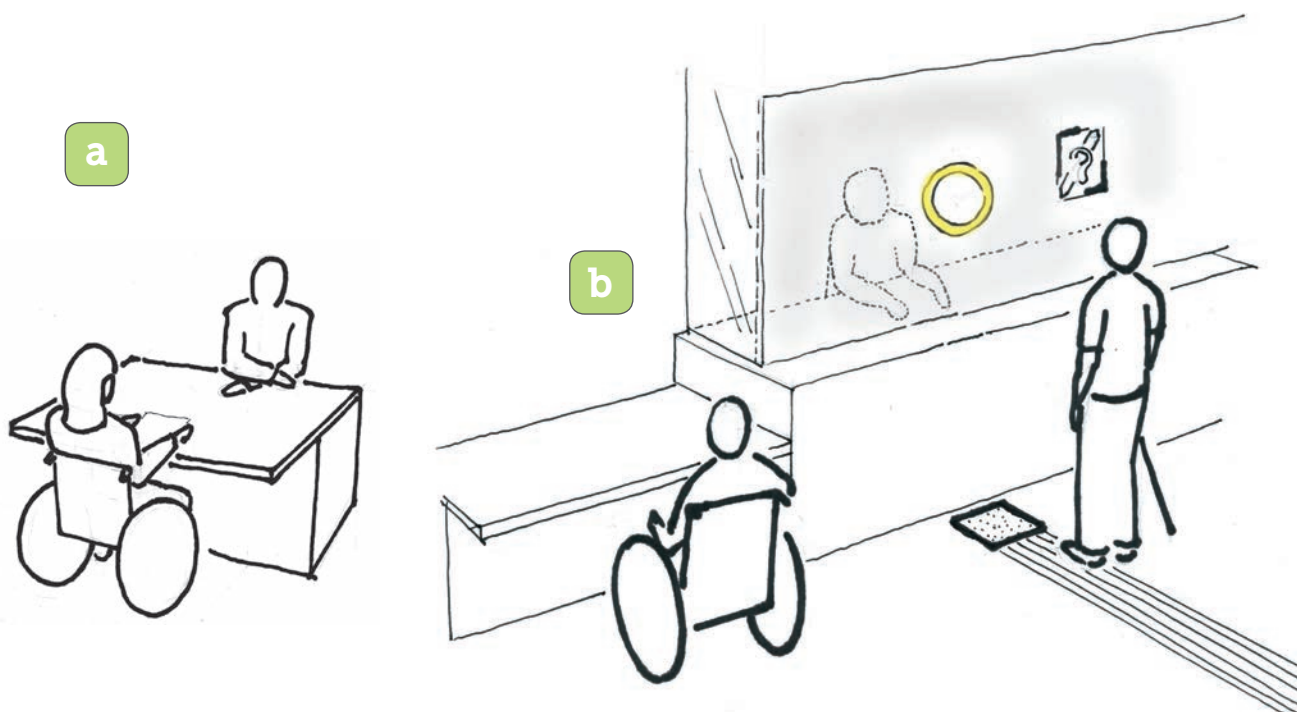
Zakonodajni kriteriji

Predpisani zakonodajni kriteriji za informacijske pulte v objektih v javni rabi so:

- informacijski pult je postavljen v neposredni bližini glavnega vhoda;
- informacijski pult je prepoznaven oziroma jasno označen;
- dostop do informacijskega pulta je brez nivojskih razlik;
- talna taktilna in kontrastno označena pot od glavnega vhoda do informacijskega pulta;
- ustrezna prostorska postavitev informacijskega pulta (ne sme biti postavljen pred oknom ali večjo stekleno površino, saj moti branje z ustnic);
- dovolj velik prostor za manevriranje pred in za informacijskim pultom (minimalno 1500 mm x 1500 mm; priporočeno 1800 mm x 1800 mm);
- ustrezna višina pulta med 740 in 800 mm oziroma vsaj 1/3 pulta na tej višini;
- pult, opremljen z indukcijsko zanko, in ustrezna označitev pulta z mednarodnim simbolom;
- nebleščeča steklena pregrada, če je nameščena na informacijskem pultu;
- označitev simbolov in napisov na stekleni pregradi pulta s kontrastnimi barvami;
- označitev okenc na stekleni pregradi pulta s kontrastnimi barvami;
- dostopna naprava za pridobitev čakalnih lističev za čakalno vrsto (višina in avdio-videonajava);
- ustrezna osvetljenost prostora in površin pulta za branje in pisanje.

Poznamo različne pulte: pult s sprejemnim okencem, blagajna, informacijska točka, recepcija itd.

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Informacijski pult mora biti ustrezno prilagojen za vse tipe invalidnosti. Biti mora postavljen v neposredni bližini vhoda v stavbo, prepoznaven in ustrezno označen. Dostop do njega mora biti brez ovir in nivojskih razlik. Pred njim mora biti dovolj prostora za osebe na invalidskih vozičkih, zanje mora biti ustrezno prilagojena tudi višina informacijskega pulta. Postavljen in osvetljen mora biti tako, da omogoča branje z ustnic, morebitna steklena pregrada pa ne sme biti bleščeča. Opremljen mora biti z indukcijsko zanko.

INFORMACIJSKI PULT

1

- Informacijski pult je postavljen v neposredni bližini vhoda v stavbo in je prepoznaven oziroma dobro označen.
- Dostop do informacijskega pulta je brez nivojskih razlik.
- Pred informacijskim pultom je dovolj velik prostor za manevriranje.
- Različna višina informacijskega pulta omogoča samostojno uporabo tega ter sporazumevanje med osebo na invalidskem vozičku in referentko.
- Informacijski pult je brez steklene površine, kar omogoča branje z ustnic.
- Polna sprednja stranica informacijskega pulta onemogoča neposredno približanje osebe na invalidskem vozičku.
- Pri informacijskem pultu je ustrezno nameščena oznaka, da lahko program, ki poteka v objektu, nemoteno spremljajo osebe z okvaro sluha (prenosna indukcijska zanka za naglušne osebe, možnost vodstva po razstavi s tolmačem za gluhe osebe).
- Pot do informacijskega pulta ni označena s talno taktilno ali kontrastno označbo.
- Informacijski pult je ustrezno osvetljen.
- Priporoča se, da je informacijski pult zvočno opremljen (radio itd.), kar slepim in slabovidnim osebam omogoča lažjo orientacijo v prostoru in jih usmerja k pultu.

2

- Informacijska točka z računalnikom nudi možnost samostojne uporabe oziroma iskanja gradiva.
- Pot od glavnega vhoda do informacijskega pulta ni talno taktilno niti kontrastno označena.
- Prostor ob informacijskem pultu je ustrezno osvetljen.
- Informacijski pult je previsok in ne omogoča nemotene uporabe osebam na invalidskih vozičkih.
- Prikazovalnik ni nameščen pod ustreznim kotom.
- Prikazovalnik se blešči.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica, fotoarhiv UIRS, 2015

INFORMACIJSKI PULT

3

Cankarjev dom, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

- Informacijski pult ni dobro prepoznaven niti ni ustrezno označen.
- Dostop do informacijskega pulta ni brez nivojskih razlik.
- Pot do informacijskega pulta ni označena s talno taktilno niti kontrastno označbo.
- Pred informacijskim pultom je dovolj velik prostor za manevriranje.
- Steklена površina je bleščeča, kar otežuje osebam z okvaro sluha branje z ustnic.
- Višina informacijskega pulta ni ustrezna, kar osebam na invalidskih vozičkih onemogoča samostojno uporabo.
- Neobstoj kontrastnih oznak na stekleni površini onemogoča slepim osebam določitev mesta, na katero naj bi usmerili svoj glas, da bi bili slišani.

4

Upravna enota Koper, fotoarhiv UIRS, 2009

- Informacijski pult ni dobro prepoznaven niti ni ustrezno označen.
- Dostop do informacijskega pulta je brez nivojskih razlik.
- Pot do informacijskega pulta ni označena s talno taktilno niti kontrastno označbo.
- Steklена pregrada pomeni sporazumevalno oviro, saj zmanjšuje jakost glasu.
- Višina pulta ni ustrezna za osebe na invalidskih vozičkih.
- Zaradi slabih ali neobstojećih oznak perforiranih delov steklene pregrade imajo slepi in slabovidni težave pri določanju mesta, na katero naj bi usmerili svoj glas, da bi bili slišani.
- Zaradi premajhne velikosti črk in nekontrastnosti tabla z napisi ne omogoča branja slabovidnim osebam.
- Pult s stekleno pregrado nima oznake, da je opremljen z indukcijsko zanko.
- Okence na stekleni pregradi pulta ni označeno s kontrastnimi barvami.

SANITARNI PROSTOR

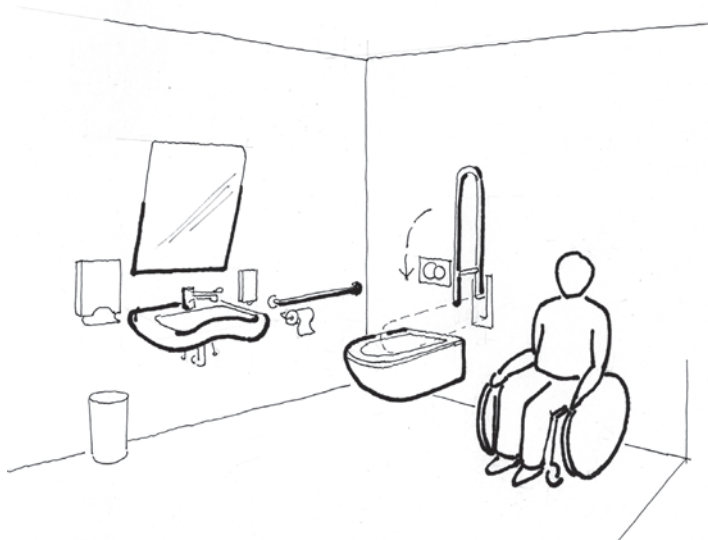
Zakonodajni kriteriji

Predpisani zakonodajni kriteriji za sanitarni prostor v objektih v javni rabi so:

- vsaj en prilagojen sanitarni prostor z ustrezno označitvijo poti in vrat z mednarodnim simbolom;
- neovirana pot do sanitarnega prostora (ustreznost vseh vrat in predprostorov);
- priporočena širina vrat 850 mm, vendar ne manj kot 800 mm;
- nederseča tla;
- vrata se odpirajo navzven iz prostora;
- vrata so dovolj lahka in imajo oprijemljivo kljuko;
- sistem za zaklepanje vrat z notranje strani;
- vodoravni ročaj na notranji strani vrat na višini 700 mm za lažje zapiranje;
- dovolj velik sanitarni prostor za manevriranje z invalidskim vozičkom (minimalna širina 1700 mm in globina 2200 mm, če gre za kotni sanitarni prostor);
- sanitarna školjka mora biti na obeh straneh opremljena s premičnim konzolnim držalom za roke (na eni strani je držalo lahko nepremično oziroma pritrjeno na zid);
- sanitarna školjka na višini med 400 in 480 mm;
- prazen prostor ob vsaj eni strani sanitarne školjke s širino 1200 mm, vendar ne manj kot 900 mm;
- konzolni umivalnik na višini od 750 do 850 mm od tal;
- neoviran prostor pod umivalnikom;
- sanitarna oprema na primerni višini in primerno oddaljena;
- nagibno ogledalo s spodnjim robom na višini največ 900 mm od tal;
- obešalnik na višini od 1050 do 1400 mm od tal;
- dobro osvetljen prostor (minimalna osvetljenost ob umivalniku 200 luksov);
- priporočeno avtomatsko prižiganje in ugašanje luči;
- alarmna naprava za dvosmerno sporazumevanje, ki omogoča klic na pomoč in je povezana z varnostnim osebjem.

Glede na velikost prostora in postavitev vhodnih vrat ločimo različne postavitve sanitarne opreme – sanitarni prostor z bočnim dostopom z dveh strani, kotni sanitarni prostor itd.

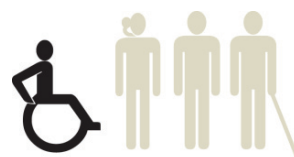
Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

V objektu v javni rabi mora biti vsaj en sanitarni prostor prilagojen za gibalno ovirane osebe, pot do njega pa mora biti jasno označena in dostopna brez ovir. Vrata v sanitarni prostor morajo biti ustrezne širine ter se morajo brez težav odpirati in zapirati. Sanitarni prostor mora biti ustrezne velikosti za premikanje z invalidskim vozičkom, sanitarna oprema in oprijemala pa ustrezno oblikovana in pravilno nameščena. Ustrezno nameščena mora biti tudi naprava za klic na pomoč.

SANITARNI PROSTOR

1

- Sanitarni prostori so zagotovljeni v samostojnem spremljevalnem objektu.
- Velikost sanitarnega prostora je ustrezna in omogoča dovolj prostora za manevriranje.
- V prostoru sta ustrezno nameščeni držali ob sanitarni školjki, eno je nepremično in drugo premično.
- Razdalja med sanitarno školjko in umivalnikom je ustrezna.
- Sanitarni prostor je ustrezno opremljen s sanitarno opremo (nagibno ogledalo, površine za odlaganje mila, podajalnik sanitarnega papirja, koš itd).
- Podajalnika za brisače in milo sta na ustrezni višini in ustrezno oddaljena od umivalnika.
- Tla niso drseča.
- Ob umivalniku ni razsvetljave.
- Naprava za klic na pomoč je nameščena, vendar predaletč od straniščne školjke. Naprava ni povezana s službo za pomoč v sili, temveč se ob klicu v hodniku prižge luč.
- Notranja stran vrat ni opremljena z vodoravnim ročajem, ki osebam na invalidskih vozičkih olajša zapiranje vrat.

Bazilika Marije pomagaj (spremljevalni objekt), Brezje, fotoarhiv UIRS, 2015

2

- Sanitarni prostori so zagotovljeni.
- Velikost sanitarnega prostora je ustrezna in omogoča dovolj prostora za manevriranje.
- V prostoru sta ustrezno nameščeni držali ob sanitarni školjki, eno je nepremično in drugo premično.
- Razdalja med sanitarno školjko in umivalnikom je ustrezna.
- Sanitarni prostor je opremljen s sanitarno opremo, ki je na primerni višini in primerno oddaljena (nagibno ogledalo, papir, koš).
- Podajalnika za brisače in milo sta postavljena previsoko in predaletč od umivalnika.
- Naprava za klic na pomoč ni nameščena.
- Tla niso drseča.
- Razsvetljava je ustrezna.

Kulturni center Janeza Trdine, Novo mesto, fotoarhiv UIRS, 2015

SANITARNI PROSTOR

3

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014

- Širina vrat je ustrezna. Vrata so lahka, in kljuka se z lahkoto premika, kar omogoča osebam z zmanjšano močjo v rokah lažjo uporabo.
- Notranja stran vrat ni opremljena z vodoravnim ročajem, ki osebam na invalidskih vozičkih olajša zapiranje vrat.
- Obešalnik za obleke je postavljen previsoko in ni dosegljiv z invalidskega vozička.
- Ključ v vratih zagotavlja zasebnost.
- Vrata so v kontrastu s stenami.

4

Lutkovno gledališče Maribor, fotoarhiv UIRS, 2015

- Velikost predprostora sanitarnega prostora je ustrezna in omogoča dovolj prostora za manevriranje.
- Razporeditev elementov je ustrezna.
- Sanitarni prostor je pomanjkljivo opremljen s sanitarno opremo (ni nagibnega ogledala).
- Tla niso drseča.
- Razsvetljava ni ustrezna.

RAZSTAVNI PROSTOR

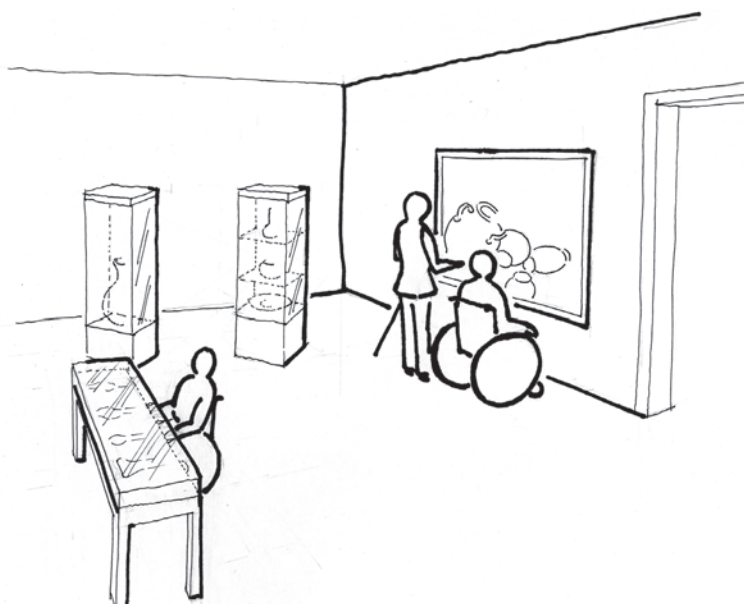
Zakonodajni kriteriji

Priporočila za razstavne prostore v objektih v javni rabi so:

- neдрseče talne površine;
- ustrezna osvetlitev prostorov, razstavljenih predmetov in napisov;
- dovolj velik razstavni prostor, ki kljub postavitvi razstave omogoča manevriranje;
- postavitve oznak za dobro orientacijo v prostoru;
- avdio-videovodnik, ki je oblikovan tudi za senzorno ovirane osebe;
- nudenje vodstev po razstavi s tolmačem za gluhe;
- nudenje vodstev po razstavi z uporabo prenosne indukcijske zanke;
- prilagojene točke po razstavi (dvignjene, dodatno osvetljene) za lažje spremljanje tolmača;
- primerna višina postavitve razstavnih predmetov in prikazovalnikov, da so ti vidni z invalidskega vozička;
- razstavni predmeti omogočajo taktilno spoznavanje;
- besedilni del razstave je postavljen na primerni višini, dovolj v kontrastu z ozadjem, ima ustrezno velikost črk in je po možnosti opremljen z Braillovo pisavo.

Obstajajo brošure, katalogi in druga besedilna gradiva o razstavi v povečanem tisku, v Braillovi pisavi itd.

Ustrezne rešitve in primeri dobrih praks

Razstavni prostori morajo biti ustrezno prilagojeni za vse tipe invalidnosti. Biti morajo ustrezne velikosti za premikanje z invalidskim vozičkom in ustrezno osvetljeni. Oznake za orientacijo v prostoru morajo ustrezati tipu invalidnosti in biti pravilno postavljene. Talne površine morajo biti nedrseče in brez ovir. Ustrezno osvetljeni morajo biti tudi razstavni predmeti, njihova postavitve in predstavitev pa prilagojeni tipu invalidnosti.

RAZSTAVNI PROSTOR

1

- Razstavni predmeti omogočajo taktilno izkušnjo.
- K opisu razstavnih predmetov niso na voljo brošure, katalogi niti druga spremljevalna gradiva v povečanem tisku niti v Braillovi pisavi.
- Razstavni predmeti so ustrezno osvetljeni.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014
(z razstave »Vrata. Prostorski in simbolni prehodi življenja.«, SEM 2014)

2

- Razstava je postavljena tako, da je med razstavnimi predmeti dovolj manevrskega prostora za gibanje oseb na invalidskem vozičku.
- Talne površine niso drseče.
- Razstavni predmeti so ustrezno osvetljeni.
- Postavitev prikazovalnikov ni ustrezna – so previsoki in zaradi bleščanja ne omogočajo spremljanja vsebine.
- Besedilni del razstave ponekod ni na ustrezni višini.
- Besedilni del razstave ni ustrezen z vidika velikosti niti z vidika kontrasta črk.
- K opisu razstavnih predmetov so na voljo brošure, katalogi, druga spremljevalna gradiva v povečanem tisku in v Braillovi pisavi.
- Obiskovalci si lahko izposodijo povečevalne lupe za lažje branje besedil.
- Razstave nudijo možnost vodstva s tolmačem oziroma uporabe prenosne indukcijske zanke za naglušne osebe.
- Mesto, na katerem stoji tolmač, je ustrezno osvetljeno in visoko, da ga obiskovalci lahko nemoteno spremljajo.

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, fotoarhiv UIRS, 2014
(z razstave »Jaz, mi in drugi.«, SEM 2014)

RAZSTAVNI PROSTOR

3

Infocenter Triglavsko roža Bled, fotoarhiv UIRS, 2015
(s stalne razstave »Raj pod Triglavom«)

- Razstava je postavljena tako, da je med razstavnimi predmeti dovolj manevrskega prostora za gibanje oseb na invalidskem vozičku.
- Besedilni del razstave ponekod ni na ustrezni višini.
- Postavitev prikazovalnikov ni ustrezna – so previsoki in zaradi bleščanja ne onemogočajo spremljanje vsebine.
- Razsvetljava v razstavnem prostoru je ustrezna.
- Razsvetljava razstavnih panojev je ponekod bleščeča in ne omogoča spremljanja vsebine.
- Besedilni del razstave ni ustrezen z vidika velikosti črk.
- Besedilni del razstave je ustrezen z vidika kontrasta črk.
- Vodstvo na razstavi ne zagotavlja uporabe prenosne indukcijske zanke za naglušne osebe.
- Za slepe in slabovidne so organizirane tematske delavnice, ki omogočajo tipno izkušnjo.

4

»Sprehod za vse«, Kranj, fotoarhiv UIRS, 2013

- Za spremljanje vsebine je zagotovljeno vodstvo s tolmačem.
- Tolmač stoji na vidnem in dobro osvetljenem mestu, da ga obiskovalci lahko nemoteno spremljajo.
- Za spremljanje vsebine ni zagotovljena uporaba prenosne indukcijske zanke za naglušne osebe.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so sodelovali pri izvedbi projekta ZMOREMO, na podlagi katerega je nastal ta priročnik. Še posebej se zahvaljujemo sodelavki študentske založbe Beletrina in svojim mentorjem invalidom, ki so nam s svojimi izkušnjami pomagali pri natančnejšem preverjanju dostopnosti objektov v javni rabi. Prav tako se zahvaljujemo študentom Fakultete za arhitekturo v Ljubljani in tudi drugih fakultet, ki jih je ta tematika zanimala in so z nami sodelovali pri izvedbi analiz dostopnosti objektov v različnih krajih po Sloveniji. Zahvaljujemo se tudi vsem upravnikom oziroma lastnikom objektov, ki so sodelovali pri izvedbi projekta in nam prijazno omogočili preverjanje dostopnosti njihovih objektov.

